# Motion

## 1975/76:2212

**av herr Mattsson i Lane-Herrestad m. fl.
med anledning av propositionen 1975/76:39 om skolans inre arbete m. m.**

Från handikappsynpunkt representerar förslagen i regeringens proposition om *Skolans inre arbete* (1975/76:39) i flera avseenden en förbättring jämförda med SIA-utredningens förslag. För elever med handikapp och liknande skolsvårigheter är det t. ex. särskilt väsentligt att tillgodose det "behov av trygghet och stabilitet i arbetsmiljön" som föredraganden talar om på s. 234 och ställer mot önskemålet om "undervisning i varierande grupper". I motsats till SIA-utredningen innehåller propositionen också förslag om att intaget i utbildning för speciallärare skall ökas väsentligt. Ty vare sig handikappade barn individualintegreras i vanliga klasser eller inte behöver de under alla förhållanden särskilda resurser. En integrering utan tillgång till specialresurser av god kvalitet blir nämligen ingen riktig integrering utan kan tvärtom leda till en ny isolering.

Det är också värdefullt att det blir fastslaget att den samlade finansiella förstärkningsresursen främst skall användas för elever med olika svårigheter i skolan. Dessa skall tillförsäkras all den hjälp som krävs för deras utveckling.

Den från handikappsynpunkt mest väsentliga bristen i propositionen avser *gymnasieskolan*. SIA-utredningen hade, på grund av begränsningen i sina direktiv, ingen möjlighet att ge mer än en översiktlig redogörelse för vissa problem i gymnasieskolan, och det är därför följdriktigt att inte heller propositionen går in särskilt djupt på denna problematik. Just därför är det emellertid så mycket större skäl att understryka att den vanliga gymnasieskolan bara har en början till sådana specialresurser som erfordras för att den skall kunna ge ungdomar med handikapp och andra skolsvårigheter en meningsfull undervisning och en god förberedelse i övrigt för arbets- och samhällslivet. Vissa svårt handikappade elever får visserligen en anpassad undervisning på gymnasienivån inom yrkessärskolan för utvecklingsstörda och inom specialskolan i övrigt, men för flera av dessa grupper, t. ex. synskadade och rörelsehindrade, eftersträvar man numera att de helt eller nästan helt skall få en integrerad undervisning i den vanliga gymnasieskolan. Även bortsett härifrån är den vanliga gymnasieskolan avsedd för det övervägande flertalet ungdomar med handikapp och skolsvårigheter av olika slag, t. ex. sådana förståndshandikappade som icke räknas som utvecklingsstörda, elever med psykiska eller sociala anpassningsproblem, ungdomar med svår allergi och andra skolhindrande kroppsliga sjukdomar liksom för flertalet elever med syn-, hörsel- eller rörelsehämningar.

För stora grupper av ungdomar med sådana handikapp och hämningar

är förhållandena nu sådana att de *antingen* tillhör den minoritet av ungdomar som inte får någon skola alls efter grundskolan *eller* får en undervisning på den vanliga gymnasieskolan, som oftast är dåligt anpassad efter deras handikapp och därför ger en otillräcklig förberedelse för arbets- och samhällslivet.

I propositionen hänvisas till att en särskild *gymnasieskolegrupp* blivit tillsatt och att denna redovisat ett första utredningsresultat i en rapport om *Utbildning m. m. för 16–19-åringar*, vilken f. n. remissbehandlas. Det är möjligt att remissbehandlingen kommer att visa att det ligger stort värde i gruppens förslag, som bl. a. handlar om ett rikt utbud av korta utbildningskurser som skall kunna varvas med arbete och sammanfogas till sådana enheter som åsyftas i undervisningsplanen i övrigt.

Men även utan att avvakta remissbehandlingen kan redan nu fastslås att gymnasieskolegruppen hittills visat en oroväckande benägenhet att vilja behandla alla hithörande grupper som om de utgjorde en enhetlig massa med skolhämningar, medan det i verkligheten är så att problematiken varierar mycket starkt beroende på vad för slags handikapp och skolsvårigheter det är fråga om. För vissa grupper, t. ex. psykiskt störda eller förståndshandikappade, kan erfordras ett helt annat utbud än det vanliga för att undervisningen skall kunna upplevas som meningsfull och attraktiv, och i så fall räcker det inte med att servera det vanliga utbudet i småportioner. I andra fall, t. ex. för syn- eller hörselskadade och rörelsehindrade, kan det väsentliga vara att särskilda tekniska hjälpmedel och läromedel jämte personlig assistans kommer till god användning, att skolmiljön blir bättre anpassad etc. För allergiska ungdomar erfordras en på särskilt sätt sanerad miljö. För många grupper är det väsentligt att det finns god tillgång till lärare med specialpedagogisk utbildning, som nu är ytterligt fåtaliga i den vanliga gymnasieskolan. I andra fall kan det vara tillräckligt att vanliga lärare får del av en konsultationsservice som ges av specialister.

Tiden är nu mogen att på allvar ta itu med ett arbete som syftar till att på ett väsentligt mer avgörande sätt än hittills *öppna den vanliga gymnasieskolan för ungdomar med handikapp och liknande hämningar* och sätta denna skola i stånd att väsentligt mera allmänt kunna bjuda en undervisning som ter sig meningsfull och attraktiv för sådana ungdomar med olika handikapp och särskilda svårigheter.

Med stöd av vad som här anförts hemställer vi

att riksdagen i skrivelse till regeringen understryker vikten av att det fortsatta utrednings- och planeringsarbetet beträffande gymnasieskolan inriktas på att belysa och åtgärda de *olika* problem och svårigheter som möter ungdomar med handikapp och liknande hämningar av skilda slag för att göra den allmänna gymnasieskolan praktiskt tillgänglig för ungdom med starkt varierande särskilda behov.

Stockholm den 4 mars 1976

LENNART MATTSSON (c)
i Lane-Herrestad

GUNDE RANESKOG (c)

KARL-ERIC NORRBY (c)

OLLE ERIKSSON (c)
i Ulfsbyn

MAJ PEHRSSON (c)

KERSTIN GÖTHBERG (c)

ANNA ELIASSON (c)

KJELL A. MATTSSON (c)
i Skee